

Warszawa, *30 marca 2009 r.*

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-611431-III/09/DU

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pani

Katarzyna Hall

Minister Edukacji Narodowej

Wznomienie Pani Minister

Do Rzecznika Praw Obywatelskich wpłynęła skarga nauczycielki na odmowę udostępnienia jej do wglądu dokumentacji z prac zespołu powołowego przez Opolskiego Kuratora Oświaty do rozpatrzenia odwołania od okresowej oceny pracy dokonanej przez dyrektora szkoły.

Skarżąca otrzymała dobrą ocenę pracy, wniosła jednak odwołanie od tej oceny do organu nadzoru pedagogicznego. Zespół odwoławczy powołany przez Opolskiego Kuratora Oświaty po przeprowadzeniu postępowania odwoławczego, w trybie i na zasadach określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z 2 listopada 2000 r. w sprawie kryteriów i trybu dokonywania oceny pracy nauczyciela, trybu postępowania odwoławczego oraz składu i sposobu powoływania zespołu oceniającego (Dz.U.Nr 98, poz.1066 ze zm.), podtrzymał dobrą ocenę pracy nauczycielki i wystawił odpowiedni dokument. Oceniana zażądała wglądu do dokumentacji zespołu odwoławczego i umożliwienia sporządzenia z niej notatek i kopii, na co Kuratorium nie wyraziło zgody. Prezentuje bowiem stanowisko, że dokumentacja zespołu odwoławczego objęta jest tajemnicą służbową i nie może być udostępniona ocenianemu pracownikowi. Mogą mieć do niej wgląd wyłącznie organy nadzoru tj. resort oświaty oraz organy kontroli państwowej.

Na tle stanu faktycznego wynikającego ze skargi jawi się problem natury prawnej, którego nie rozstrzygają przepisy Karty Nauczyciela i powołanego wyżej rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej. Dotyczy on zasad udostępniania nauczycielom dokumentacji stanowiącej podstawę oceny pracy (zarówno na poziomie szkoły jak i w postępowaniu odwoławczym) oraz ostateczności werdyktu zespołu oceniającego bez możliwości poddania go weryfikacji sądowej.

Organ dokonujący oceny pracy nauczyciela w postępowaniu odwoławczym uznał, że wytworzona w tym postępowaniu dokumentacja, jako służbowa, nie może być udostępniona do wglądu ocenianego. Wydaje się, że jest to pogląd nietrafny w kontekście art. 51 ust.3 Konstytucji RP, który gwarantuje każdemu prawo dostępu do dotyczących go urzędowych dokumentów i zbiorów danych. Ograniczenie tego prawa może określić tylko ustawa. Żaden przepis ustawy - Karta Nauczyciela - tego rodzaju ograniczeń nie przewiduje. Pozostaje zatem pytanie o źródło kategorycznej interpretacji przyjętej przez Kuratorium Oświaty w Opolu. Sąd Najwyższy w postanowieniu z 16 września 1999 r. sygn. I PKN 331/99 (opubl. OSNP 2001/9/314) uznał wszak, że pracownik może dochodzić przez sądem pracy nakazania udzielenia informacji mających istotne znaczenie dla jego sytuacji pracowniczej. Wyrok dotyczy wprawdzie relacji pracownik - pracodawca i możliwości egzekwowania informacji o pracowniku wytworzonych przez pracodawcę, ale wydaje się, iż możliwe jest interpretowanie go rozszerzająco i stosowanie także wobec innych podmiotów wytwarzających informacje stricte pracownicze ze względu na przedmiot, którego wyrok dotyczy (informacje o pracowniku związane z jakością pracy w ramach trwającego stosunku pracy).

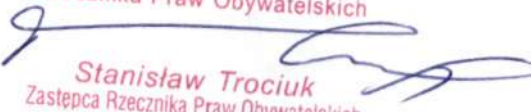
Rozważenia wymaga także zapis z art. 6a ust. 1 Karty Nauczyciela stanowiący, iż ocena pracy nauczyciela wydana przez zespół odwoławczy jest ostateczna.

Zdaniem Opolskiego Kuratora Oświaty pozytywna ocena pracy nie wywołuje żadnych negatywnych skutków w sferze trwałości stosunku pracy, przez co nie podlega kontroli sądowej pod względem rzetelności i prawidłowości. Kontroli takiej podlega jedynie negatywna ocena pracy nauczyciela przy rozpatrywaniu powództwa o przywrócenie do pracy. Rzeczywiście, zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z 29 czerwca 2000 r. sygn. I PKN 710/99 (opubl. OSNAPiUS 2002/1/6) czynność oceniania pracownika ma charakter wewnętrznego postępowania pracodawcy i może podlegać ocenie sądu pracy, który uprawniony jest do merytorycznego badania takiej oceny w postępowaniu w sprawie zgodności z prawem rozwiązania stosunku pracy. Wydaje się, jednak, że generalnie brak jest podstaw do uznania, iż tylko negatywna ocena pracy może podlegać weryfikacji na drodze sądowej - zwłaszcza, gdy ocena pozytywna jest stopniowana (celująca, dobra).

Konstytucja RP w art. 45 ust.1 gwarantuje każdemu prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd. Takim sądem w przypadku roszczeń ze stosunku pracy i z nim związanych, jest, w myśl art. 262 § 1 Kp sąd pracy. Jest on także właściwy do rozpatrywania spraw nauczycieli (art.91 c § 2 KN). Wydaje się zatem, że przed sądem pracy powinno być możliwe zweryfikowanie oceny pracy pracownika, negatywnej i pozytywnej, jeśli ma to istotne znaczenie dla sytuacji zawodowej pracownika.

Rzecznik przedstawiając Pani Minister powyższą sprawę, stosownie do art. 16 ust.1 ustawy z 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2001 r. nr 14, poz.147 ze zm.), zwraca się z uprzejmą prośbą o wyrażenie stanowiska resortu i podjęcie działań stosownych do tego stanowiska.

Z przeżeniam

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich